

Ur filmen *Kvinnor utan män*

Kvinnor utan män

Originaltitel Zanan-e bedun-e mardan

Svensk titel *Kvinnor utan män*

Regi Shirin Neshat

Producent Waldemar Bergendahl, Jan Marnell

Manus Shirin Neshat, Shoja Azari

Foto Martin Gschlacht

Roller Pegah Ferydoni, Arita Shahrzad, Shabnam Toloui, Orsi Tóth, Mehdi Moinzadeh, Navid Akhavan, Mina Azarian, Til Schweiger, Essa Zahir m fl

Tyskland, Österrike 2009

Längd i tid 1 tim 39 min

Censur tillåten från 11 år

Distributör Folkets Bio AB

Den iranska filmen *Kvinnor utan män* är en svårsmält blandning av kvinnokamp och politiskt uppror, där jag inte får någon reda i vare sig det ena eller andra.

Filmen skildrar fem kvinnor under några dramatiska månader 1953. De kämpar för att bryta nedärva traditioner och sedvänjor, samtidigt som Teheran kokar av politisk oro. Det är oavbrutet demonstrationer för och emot den folkvalde premiärministern Mossadeq innan han slutligen störtas i en kupp, iscensatt av England och CIA och shahen återinsätts som nationens ledare.

Det problematiska med filmen är att jag aldrig får något grepp om vad det ena har med det andra att göra. Kvinnornas radikala upprorsförsök har ju ingen avspeglning i den reaktionära statskuppen. Modernitet står i båda fallen mot tradition, men från olika håll.

Filmen har en brist på dramatisk struktur som känns störande, liksom att det är svårt att särskilja de olika kvinnorna från varandra. Det finns därtill en vaghet i konflikterna, mycket lite utvecklas egentligen till sin spets. Regissören poetiserar där klartext vore på sin plats, vilket åstadkommer en luddighet som flyter ut i ett frågetecken.

Skildringen av kvinnornas olika öden och konflikter, infliktade som de är i en hierarkisk, manlig maktstruktur, avbryts då och då av våldsamma demonstrationer, illegal kommunistisk aktivitet och militärer som med ondskefulla ansikten skuttar ut ur jeepar.

Men frågan kvarstår: hur kopplas det ena - kvinnofrigörelsen, den önskvärda - ihop med statskuppen, den icke önskvärda? Fick kvinnorna det bättre eller sämre? Budskapet försvinner i suggestiva men gåtfulla zoomningar genom en trädgård som antas bära på någon mystisk kraft, frågan är vilken.

Det var länge sen jag såg en film inför vilken jag faktiskt seriöst undrar om regissören haft en klar insikt om själva avsikten.

Gunder Andersson